

САНА ОЛОХ

ССКП ЧУРАЛЧЫ ОРОЙУОНУНААБЫ КОМИТЕТЫН УОННА ҮЛЭЭНГТЭР
ДЕПУТАТТАРЫН ОРОЙУОН НААБЫ СОВЕТЫН ОРГАНА

1981 сүл алтынны
15 күнүттөн тахсар

№ 123 (4234)

1972 сүл. Алтынны 12 күнэ
чэппизэр

Сыаната
2 харчы

КОМСОМОЛЬСКАЙ ОТЧУОТТУУР-БЫЫБАРДЫР МУННЬАХТАР

Бу күнүргэ оройуон маанайгы сүһүөх комсомольскай тэрилтэлэригэр отчуоттуур-быыбардыр мунньахтар сэда-ланылар. Бу мунньахтар ССРС тэриллитэ 50 сыла туолуутугар бэлэмнэни биризмэтигэр сөп түбэсир буоланнар, прдум улахан суолталаахтар. Кинилэр юбилей чизингэр мытыллар социалистическай куоталаһы хааныытын түмэн нөрдөрүөхтэр, ыччат үлэсэ үөрэххэ, олох бары айгыттар, общественнай-политическай олоххо кыттыыта нигини ырытыллыаба. Ситиһинилэри тэнэ баар итэбэстэри нигини арыян олору туоратар суоллар ыйыллыахтар.

Отчуоттуур-быыбардыр хампааньаны мытыыга итиниз нигиниз бэлэмнэни биризмэтигэр сүрүн болгомто ЫБСЛКС XVI съездин уонна ЫБСЛКС НК III пленумун уураахтарынан салайтаран, маанайгы сүһүөх комсомольскай тэрилтэлэри тэрээһин өттүнэн бөкүрөтүүнү, комсомольскай комитеттар ыччаттар өрлөрүгэр ытар үлэлэрин формаларын туосарыны бары өттүнэн диригник ырытыллыахтаах.

Мунньахтарга комсомольскай тэрилтэлэр сэһа суох ыччаты кытта үлэлэригэр, комсомолецтар тус бэйэлэрин общественнай-политическай активностара үрдээһинигэр, комсомольскай үлэ, комсомольскай дисциплиниэ туругар кэспэтигини нигини ытыллыахтаах. Итэбэстэри утары критиканы уонна бэйэни критикаланымны сөптөөх таһымнахтык тэниттэххэ. Сүрүн болгомто күнүсэби тирээн турар сорукутары ыччаттар комсомолецтар ортолоругар ытыллар идеянай-политическай үлэни кытта таба дүүрэлээһинигэ олобу кытта ыкса сибээстээһинигэ ууруллара наада.

ЫБСЛКС НК VI пленумун ГТО сака комплексын туттарыы, ССКП НК «Алкоголизмы уонна арыгылааһыны утары охсуһууну күүһүрдэр дыһаллар тустарынан», «Бары бүтүүн орто үөрэхтээһини ситэрэр туһуна», «с.д.а. дыһуннаах уураахтара олоххо хайдах нигирэн иһэллэрин туһуна» кэспэтиспэт буолуохха табыллыбат. Итинэн сибээстээн, нигэстэбэ маассабай-политическай уонна культурнай-сырдаттар үлэ туругун ситилин ырытыллыахтаах. Итинизхэ ыччаттар уонна комсомолецтар кыттыыларын чопчу дыһалларын бэлэтиэххэ, үлэни былааннаан тэрийэр курдук дыһаллыахтаах. Ыччаттар уонна комсомолецтар нэһилиэниэ өлөрөр уонна үлэлэир сиринэн агитационнай үлэни тэрийингэ ааспыт өттүгэр инициативата суох кыттыбыттар. Ити бөлүгүрүбү толболоон туруоруохха.

Ыччат трудовою коллективтарын үлэлэрин салгыы туосарыны—бөчүмнээх соруку. Бу соруку ситиһинилээхтик быһаарылыны туох мэхэйдирий, ханнын биричинилэр баалларый? Биллэн турар, бу бөлүгүрүс эмиз тумулупуо суохтаах.

Субобай болгомто комсомольскай комитеттар уонна бюролар састааптарын быыбардааһынга ууруллара наада. Комитеттар уонна бюролар састааптарыгар эдэр инициативалаах, ыччаты кытта үлэни мытыыга сөптөөх бэлэмнээх, дүүрүдээх достойнай табаарыстар талыллыахтаахтар. Кинилэргэ кандидатуралары сүүмэрээһинигэ олохтоох партиянай тэрилтэлэр болгомтолоохтун, кыһаанылаахтык сыһыаннаһар эбээһинэстээхтэр.

Отчуоттуур-быыбардыр комсомольскай мунньахтары эрдэттэн бэлэмнээн, үрдүк идеянай-политическай таһымнаахтык, бигэргэтиллибит графигы кытаанахтык тутуһан ытыы—комсомольскай комитеттар уонна бюролар, олохтоох партиянай тэрилтэлэр уталайбат сорукутара. Мунньахтары бэлэмнээн ытыыга комсомолецтары нигини кыттынарары ситиһинилээхтээх.

ССРС Министрдерин Советыгар

ССРС Министрдерин Совета 1972 сылаабы сэттинни 4 күнүсэби субуотатаабы өрөбүлү сэттинни 6 күнүсэби бенидиэлиһиниккэ, ахсынны 2 күнүсэби субуотатаабы өрөбүлү ахсынны 4 күнүсэби бенидиэлиһиниккэ көһөрүгэ уураахтаата.

50 СЫЛ

ЮБИЛЕЙ ИННИНЭЭБИ ҮЛЭ ВАХТАТЫГАР

Юбилейбытын симинибит

Үлэ үөрүүтүнэн,

Үлэ өрөгөйүнэн.

Ыгырыы өйөнөр

ИСТИГНИК БИҔИРИИБИН

Булт быйылгы сезонулар любитель-булчуттарга оройуон үрдүнэн 10 тыһыынча солкуобайдаах түүлээби туттарар былаан кэллэ. Бу кырата суох соруку. Ол иһин бары любитель-булчуттар маанайга үтүө суобастаахтын ылсарбыт наада. Тустаах үлэбит быһыыгар бултаабыт түүлээхпитин үчүгэйдик тамастаан туттарыах, булду болдьосун инникэ тааһа анаан сонордооччулары, браконьердары утары хэрыскала суох охсуһуох тустаахпыт.

Бэйэм Карл Маркс аатынан колхозна үлэлибин. Тустаах үлэм быһыыгар булдунаан дьарытаныммытын төрдүс сылым. Ааспыт сылга барыта 344 солкуобайдаах түүлээби туттарбытым. Бири илээһиним Ножуров Е. А. соторутаагыта оройуоннаабы хаһыакка бары любитель-булчуттарга анаан таһаартарбыт ыгырыытын истинник өйүүбүн уонна кинизхэ эппиэттээн быйылгы сыл төрдүс нэарталыгар, тустаах үлэбэр атахтаппат курдук бултаан, 200 солкуобайдаах күндү түүлээби туттарарга сорукутаныбын.

Бары любитель-булчуттар биһиги бачыммытын батыһалларыгар баһарабын.

Н. С. ОКОНЕШНИКОВ.

Карл Маркс аатынан колхоз чилиэнэ.

Эһиги бу снимокка совхоз бири бастык сүүсүтүн Илаларионова Т. В. көрөдүт. Кини саһаһын кыһай, кыһаһын бороон итээтчи. Ааспыт кыстыкка бороон иттиһигэр совхоз үрдүнэн бастаан «Дружба» арбикан бириэмийэлээһинтэ.

Татьяна Васильевна—нэһилиэк Советин депутата, совхоз рабочкомун чилиэнэ, коммунистическай үлэ ударнига, сэттэ оҕо ийэтэ.

ЭДЭР ОТЧУТТАР

Карл Маркс аатынан колхозка быйыл саһын Аларар армы кылаастаах оркуотатын учуутала Дмитрий Аркадьевич Абрамзон салаататынан 20-чэ үөрэнээччи элиһин өттөөн, 1398 дөһтүөр үчүгэй зачыстыбылаах өтүтүтүрдүлэр. Бу быйылгы курдук өт суох көмүгөр үгэ сыраһын, дүүлүүрдээх үлэһин ситиһиннэ.

Эдэр отчуоттартан орду үчүгэйдик Гоша Барашилов, Кеша Ермаков, Кости Мохначевский, Вася Пахомов, Володя Федоров үлээтэллэр.

Дьобуһулаах көмөлөрүн иһин колхозтаахтар учуутал Д. А. Абрамзонка, үөрөнөөччилэргэ махталлара улахан.

Н. ЛЫТКИН.

Комсомольскай субуотуньукка

Алтынны 8 күнүгэр оройуон үрдүнэн мытыллыыт бүтүүн комсомольскай субуотуньукка барыта 1554 комсомолецтар уонна ыччаттар кыттынылар.

Субуотуньук орду тэрээһинизэхтик. Эрилик Эретиин патынан колхозка, совхоз Дюбурдуураптаабы уонна Сыллангабы отделениеларыгар, Калинин аатынан колхоз Толой Диригизэби биригээдэттигэр барда.

Эрилик Эретиин аатынан колхозка субуотуньукка 319 киһи,

ол иһингэр Чурапчы орто оскуолатынан 25 үөрэнээччи, совхоз Дюбурдуураптаабы отделениетигэр 28 киһи уонна оройуон кинигэр үлэлэир комсомолецтар, ыччаттар Толой Диригизэ биригээдэттигэр тахсан көхтөөхтүк үлээтэллэр.

Карл Маркс аатынан колхозка субуотуньукка 87 киһи кыттына. Кинилэр бу күн 21½ солк. 97 харчылаах үлэни төлөрдүлэр.

БЫҔААРЫЛААХ КӨМӨ

Совхозка Сыланг отделениетин Түөһүтээби биригээдэттигэр быйыл саһа үлэһи кинир, 200 сүүһү кыстыр тирөөй хотонун сыбаа кыаллыбаһа

турбута. Онуоха ааспыт субуотата, баскыһаһынаага сүүһү кыстыгар комсомольскай субуотуньукка оройуон киниттэн 50 киһи тахсан үтүө көмөү өһөрдүлэр. Кинилэр хотон 208 кв. метр аркыһа хара сыбарын сыбаан биэрдилэр.

Биригээдэттигэр Пудов Н. Г., Лебедев П. И. олохтоох комсомолецтары кыттыһан субуотуньугу үчүгэйдик тэрийдилэр.

Сүүһү кыстыгар быһаарылаах үлэ бүтэриллиһигэр көмө иһин оройуоннаабы комсомольскай тэрихтээ махтал улахан.

П. ДЯКОНОВ.

СЭРИИ ВЕТЕРАНАРА ОСКУОЛАҔА

Соловьев арыс кылаастаах оскуолатын үөрэнээчилэрин Ада дөйдүнү көмүскүүр сэри ветераннарын кытары сөһөһүр, кэспэтиһэр үтүө үгэстэргэ олохсуйда. Соторутаагыта өлөдөр кылаастарынан түс-түһүһүн сэри кыттымылаахтарыны ыгыран бөһөдөөстэллэр.

Түмүккэ кырдыаһа бөһөһү-

нар үөрэнээччилэргэ бөһөһүтүүлларын иһин истинник махтанылар уонна өлөдөргө көрөһө-сэһэй дьыспинилиһин, үчүгэй үөрэһи баһардылар. Иннякитин даһыны бу үтүө үгэстэрин салбаан мыталларыгар эһиллэр.

Е. МАССАЕВ.

Болбонтону — занятие ис хоһоонугар, көдьүүһүгэр!

«ССРС тэриллбитэ 50 сыла туолуутугар
бэлэмнэни туһунан» ССКП НК Уураабын
ҮӨРЭТИИ БИРИМИЭРИНЭЙ БЫЛААНА

БАСТАНЫ ТЕМА

- ССРС тэриллбитэ—Улуу Октябрь дьыланын салгыта
1. В. И. Ленин национальнай бопуруоска Коммунистическай партия теоритык уонна программатын ырытан өйүүтү.
 2. В. И. Ленин—рабочайдар уонна баайынайдар элбэх национальностоох государстволарын төрүттөөчү.
 3. ССКП национальнай бопуруоска марксистскай-ленинскэй үөрэти салгыт саймаларыта.
 4. Коммунистическай партия элбэх национальностоох социалистическай государстволары саймалар уонна бодорго-тор ийин өхсүһүтэ.
 5. Элбэх национальностоох социалистическай государстволар төрүттөөчү итиэннэ бодорго-торуу рабочай кылаас баайы-лыыр-көһүлүүр оруула.
 6. ССРС төрүттэриин дотордоруулар—советскай общество ийин дикти хамсаатар модун күүс.
 7. Ада дойдуга Улуу сарниигар советскай норуот историческай кыайыгыта—ССРС олоххо күүһүн уонна тулахадылгытын туһута.
 8. ССРС тэриллбитэ уонна ситиһиннээхтик сайдыгыта—киһи-аймах бүтүүнүн социальнай сайдыгыта дьобууннах көрдүс көхө.

ИККИС ТЕМА

- ССКП XXIV съезди коммунистическайды тууу кэнигэр
национальнай кыайыгылар туһунан
9. Элбэх национальностоох советскай норуот—длинногосид историческай общности.
 10. Сайдыгыт социалистическай общество—ССРС бары норуоттарын историческай ситиһиннэрэ.
 11. Байыгы дойдубутугар коммунизм тууу билигин көрдүс кэнигэр национальнай кыайыгылар ис дьин-нэрэ.
 12. Советскай Союз экономика—норуот хаһаайыстыба-тын бири сомого комплекси. Тохусе пилитика социалистическай пилитика уонна народностар экономикаларын ийин дикти хардыгыта.
 13. Советскай дьон өйдөрүгэр санааларыгар уопсай ин-тернациональнай өрүттэр үөскээһиннэрэ итиэннэ сайды-лара.
 14. Бары нациялар уонна народностар культураларын чагыга сайдылара итиэннэ хардарыта байытыһымылар—социализм уонна коммунизм тууу закономерности.
 15. ССКП XXIV съезди үлэнигэ патриотизм уонна ин-тернационализм кыайыгытар, национализм уонна шовинизм күөһүлүннэртэр айдылпат буолуу тымыгытар ийин туһунан.
 16. Национальнай бопуруос—социализм итиэннэ капитализм өйөһүтүрүгүр идеологическай өхсүһү бөч-чүһүтүрүгүр.

Коммунистическай үлэ оскуолаларыгар үөрэх биримиринэй былаана

бары	0. и.	1-ий	2-с
та	принт. зан.	сид.	сид.
1. ССКП XXIV съезди уураахтарынан өйөөһүн ССКП уонна Советскай правительствоско уонна тас политикатын сүрүн бопу-руостара	12 ч.	12 ч.	—
2. Экономическай билии төрүттөө уонна производ-ство бастык опытын үөрэти	54 ч.	10 ч.	104 ч. 26 ч.
3. Моральнай-эстетиче-скэй проблемалар. Итэч-чилэр культуралык таһымна-рын үрдэти	Занятие таһына биримирэ	66 ч.	10 ч. 30 ч. 26 ч.

ИККИС РАЗДЕЛ ТЕМАЛАРА

Бастаны сылга:

1. Социалистическай производство эффектив-ный үрдэти—сүрүн со-рук —2 чак
 2. Билигин биримирэ производствоско былам-наан уонна экономиче-скэй көрүлээһин системэ-ларын тупсары —2 чак
 3. Социалистическай пред-приятие уонна производ-ственный коллектив —2 чак
 4. Производственный фон-далар дикти туугу уонна килини хайдах үчүгэй-дик туһаныаха сөбү? —1 чак
 5. Камчатка режимэ уонна харыстааһын. В. И. Ленин камчатка уонна харыстааһын сүлүстэти ту-һунан —2 чак
 6. Үлэ өйөрүтүгүтүн хайдах үрдэтиаха сөбү? —3 чак
 7. Социалистическай пред-приятие үлэ таһыра —3 чак
- Иккис сылга (1972—73 сс.)
1. Бородууксуйа ха-чатыбатын тупсары сүлүстэри —2 чак
 2. Бородууксуйа себе-

- стоимостан чычатын уонна производство рентабель-ный үрдэти сүлүстэри —2 чак
3. Социалистическай пред-приятие салгыт тэрэһинэ —2 чак
4. Ик хаһаайыстыбаны хасан —2 чак
5. Үлэни хайдах норуот-найдык тарыиаха сөбү? —2 чак
6. Үлэ диксипилиннэти бодорго-торуу уонна бородуук-суйа сүлүстэри аһаа-буолуу—үлэ ситиһи мекитэ. —2 чак
7. Техническай прогресс олохтооһун—хас бирди

- үлэниг дьыллэты —2 чак
 8. Социалистическай хо-гоһомойн тарыи уонна үлэ коммунистическай-ды ситиһиннэти ийин хаһааһын —2 чак
 9. Сүөһү ийиннэти уонна хомуу үлэнигэр ырахаан үлэни механизациялааһын бастык опыт —2 чак
 10. Ийах кытаралыһын сүөх өйөрү уонна аһа-тэһиннэ бастык опыт —2 чак
 11. Ийах сүөһү кы-һын уонна сайынн уолуу бастык опыт —2 чак
 12. Сүөһүгэ эйи аһааһын, минеральнай уонна пиле-миннай үлэнигэри тууу-та бастык опыт —2 чак
 13. Үлэнигэ минераль-най уонна органическай уордуулары тууу бастык опыт —2 чак
 14. Төлөй Дирингэ ле-ханизациялаах хотонун кө-рүү уонна бастык опыт-тоох формалары, биримирэ-лэри кытта билсипин —10 чак
- ХОС БЫЛААРЫ: Аһааһын 1971—72 сс. үөрэх дьыллэгар коммунистическай үлэ оскуо-лаларыгар үөрэмнэти коллектив-тар бастык сым программаты-нан үөрэнэлэр.
- ССКП райкомун пропаганда уонна агитацияга отона.

КОММУНИСТАР БАРЫ ҮӨРЭНИЭХТЭРЭ

Эрилик Эристини аһааһын кылаас Павлов М. Г. секретар-даах Хонтодо-торуу пилитика сү-һүк партийнай тарыиаттар быйыл ССРС 50 сыла туолар уонна партийнай докумуоннара уураһытыга бэлэмнэти үлэ кытайлар кэнигэр пилитика саа дьыллэгар бэлэмнэти ба-лайда тэрэһиннээхтик барар. Партийнай тарыиат үчүтүгүр

44 коммунист турар. Сотору-та-дыта 1972—73 сс. пилитика бэлэмнэти туһунан бопуруос уопсай партийнай муннааха дьуллэһынэ. Быйлыгы үөрэх дьыллэгар коммунистар бары бүтүүн үөрэһипин хаһааһын бө-йүлэри пилитическай билии-рин көрүлээһин үрдэтиахтэри. Ол ийиттэн, Дирингэ эконо-мическай билии төрүттэри куру-һугар 20 коммунист үөрэнэти. Манна пропагандаһын Тарааһы Н. П., сөлбүлүүчү пропаган-дынан Матвеев Д. П. аһааһын. Мадьаһынэ эйи ийиннэ ку-рууоһа 6 коммунист хаһааһын. Пропандиһын Радина А. С. бисергэтиһинэ. Оройуон кэнигэр 8 коммунист тыа ха-һааһыннэти пилитика төрүттэ-рин үөрэтиахтэри.

Комсомольскай пилитика саа дьыллэгар уонна үлэни-гэти бүтүүн орто үөрэхтэ-рин бэлэмнэти элбэх итэ-рестэр бааллар. Төһө комсомол-лаччат үөрэнэти чылаһааһын-лик. Пропандистарынан ким-нээх үлэниахтэри билиит.

Партийнай тарыиат механиз-ция үлэнигэри пилитикаһын чааһыга, бастык занятига «ССРС тэриллбитэ 50 сыла туолуутугар бэлэмнэти туһу-нан» ССКП НК уурааһын тэрэ-һиннээхтик үөрэтигэ сорууланн үлэнир.

Горный-Алтай республика-ры бисергэтигэр аһааһын көрү-лүүтүр, аһааһын конферен-циялар, саа интергэригэр бы-йыһыннэри мадьянигэтиах-чыллар.

Симонка: отдал тэриллэтигэр аһааһыннэри пилитика бопуруос-лаһар.

СССР фотохрониката.

Курс үрдүнэн —60 чак.

Н. ФЕДОРОВ.

Колхозтаахтар уонна совхоз рабочайдара экономическай билии төрүттэриин үөрэтиилэри ПРОГРАММАТА

- Кириин заняти. Экономическай билиилэри —2 чак
- 1-й тема. Дойду экономикай сайдыгытын би-лиити аһааһын уураһылары —4 чак
 - 2-с тема. ССКП XXIV съезди партия экономическай пилитикатын сүрүн тулаһыларын ту-һунан —4 чак
 - 3-с тема. Социалистическай тыа хаһаайысты-банын предпрителар —4 чак
 - 4-с тема. Хаһаайыстыба аһааһын—таа производствоско тулаһыны —2 чак
 - 5-с тема. Колхозтарга уонна совхозтарга производствоско салгыны —2 чак
 - 6-с тема. Колхозтарга уонна совхозтарга производствоско былааннаһын —4 чак
 - 7-с тема. Сир рациональнайдык туһа-ны —2 чак
 - 8-с тема. Тыа хаһаайыстыбатыгар техническай прогресс —4 чак
 - 9-с тема. Колхозтарга уонна совхозтарга үлэ өйөрөн таһаарыгыта. —4 чак
 - 10-с тема. Үлэни научнайдык тарыи уонна

- үлэ диксипилиннэти —4 чак
- 11-с тема. Колхозтарга уонна совхозтарга үлэни норуотлааһын, үлэ төлөбүр —4 чак
- 12-с тема. Тыа хаһаайыстыбанын бородуук-суйа хаһаайыстыба уонна производство пилити-ката —2 чак
- 13-с тема. Колхозтарга уонна совхозтарга экономия режимин олохтооһун —4 чак
- 14-с тема. Бородууксуйа быйага турар сым-ната уонна производство рентабельно-ба —4 чак
- 15-с тема. Колхозтарга уонна совхозтарга хаһаайыстыбанын аһааһын —4 чак
- 16-с тема. Социалистическай куоталаһын тэрэһинэ. Бастык опыты—бары коллектив-тарга —2 чак
- 17-с тема. Бастык опыты үрдэти —4 чак

Норкин Г. И., совхоз Кы-
таанахтээд отделенийн
булчута, Октябрьской Рево-
люции ордены кавалер:
Оройуонга идэтийбүт кыр-
дыаас булчуттар ахсааныра
аччаан иһэр, оттон кинилэри
сөлбүйдэ эдэр булчуттар ии-
тиэлибэттар. Түүлээх булгаа-
һына оройуон экономикатын
бир буолуунаах салаатынан
буола туруоба. Онуоха ман-
нык балаһыаньа хаһаанга
дээр саарынай?

Седалищев Д. З., совхоз
Болтонотообу отделенийн
булчута: Бийиэхэ булка
эдэрлэр үөрэттилибэттар. Дээ
уонна түүлээх булгааһына
халдах өрө көтөүрөөххэ сөбү?
Банута В. А., «Холбес»
представитель: Чурапчы оро-
йуонугар эдэр булчуттары ии-
тинга көрүлэр үп сыллата
туһаныллыбат...

Бу этиллэрин курдук, би-
һиги оройуонмуттар түү-
лээхситтэри иитинга бөлөм-
тө кыһамнык букатын уу-
руллубат, үлэ барбат.

Ылан көрүүбүн, кэллэтиги
3 сыны, 1969 сыллаахха
Ленин аатынан колхозка 1
мччат булчуту иитэргэ со-
рудах тиэрдилибитэ. Кыр-
дык, ол толоруллубута. То-
лоруллубута эрээри, саатар
ити бир үөрэттирилибит бул-
чуппут биригэни (Берон
Г. Г.), булгааһына буолаба-
ка, атын үлэсэ сыдыар.

1970 сылга совхозка 7,
Эрилик Эристини, Ленин аат-
тарынан колхозтарга биригэни
мччат булчуттары иитэргэ
былааннамыллыбата онуу
таах хаалбыта. Толорулау-
батада.

Быдырын совхоз 8, Эри-
лик Эристини аатынан кол-
хоз 1 мччат булчуттары ии-
тиэхтөөхтөрө. Туола дуо?
Суох. Биригэни дараны.

Быйыл совхоз 4, Эрилик
Эристини аатынан колхоз 1
булчуту иитэллэрэ күүтүл-
лэр.

Быйыс-майгы дээ ман-
нык. Булчуттары иитинга
хаһаайсытыбалар са-
лайаччылары аахайбаттар.
Бу дыһалаа кинилэри сэргэ
үлэни ытымахтаах (былаан-
ваах үлэни) ЫБСЛКС райко-
мун оруола көстүбөт.

Кырдыаас, опыттаах ка-
дронай булчуттар бэйэлэрин
идэлэригэр мччаты иитэртөн
туора турбаттар. үөрүүн

үөрэттэх этилэр.

— Минхэ бир иттиги ага-
лын, үөрэттэби, — диэтэ
(айдаһымы сатаан буолуо)
адыһах хонуктаагыта Ленин
аатынан колхоз булчута
Кардашевский А. Г. — Эрилик,
баар, онуобар кини хаалыа.

— Бир үөрэттэби кадрым
— Сарыдаев Н. Е. булчут
буола. Эрилик Эристини аа-
тынан колхоз кадронай бул-
чута. Соторутаагыта бир
үчүгэй түүлээхсит быйыс-
тынан оройуон үрдүк наа-
раадытын — ССРП райкомун
бюрогун уонна райсовет ис-
полкомун бочуотунан грамо-
таларын ыла.

Бийиги усулуобуйабытыгар
эдэр кыайар өттүн ыраах
сирдэринэн талэһитэ сыдыан
булчуттаахха наада. Кырды-
аастар сир өһөт булан
иһэбит. Түүлээххэ сыһынара
буолаарына эбиллэ, үрлүү
туорар. Дээ маньаха эдэр
дөөн, эдэр булчуттар элбичи-
лэрэ эрэйиллэр.

Кардашевский А. Г. — түү-
лээх булчут туйгуна. Ман-
нык дөөн мччаты булаа ии-
тар бабаларын кундүтүк ту-
туохха, маньык дөөнтөн
көмөлөһүннэриэххэ.

— Быйылгы бу IV кыбар-
таага булгааһына бир
эдэр кинини үөрэтэ идэ-
тахсабын, — диэтэ Ленин аа-
тынан колхоз булчута То-
скин С. Я. — Тэриллибиттэ-
р көмө көрдөһөбүт.

Бу курдук, ага састаах-
тар өттүлэриттэн мччаты
булка үөрэтэргэ баар баар,
бада улахан. Ону туһанма-
ха, мччат ортотугар үлэни
ытымаахха эрэ наада.

Тоскин С. Я. «тэриллибит-
тигэр көмө көрдөһөбүт» диэ-
битинан сибээстөөн эттэх-
хэ, эдэр булчуттарга көмө
хайдарый?

— Көмөтө суогуоттан бы-
дырын IV кыбартаага бул-
тааһына ахсынны 5 күнү-
гэр эрэ тахсыбыт. — диэр
үһэ ахтыллыбит Сарыдаев
Н. Е. — Булуурбар ырытан
аты биэрбиттэрэ. Сүүрөр
атахтаагы экироттэһэ, со-
нордөөрөгө ырытан ат хай-
даа биллэр. Спец-тааска
тиксэбэһин...

Көстөрүн курдук, эдэр бул-
чуттарга көмө ситэтэ суох.

Булчуттары иитинга сы-
һаннаах өссө бир баа са-

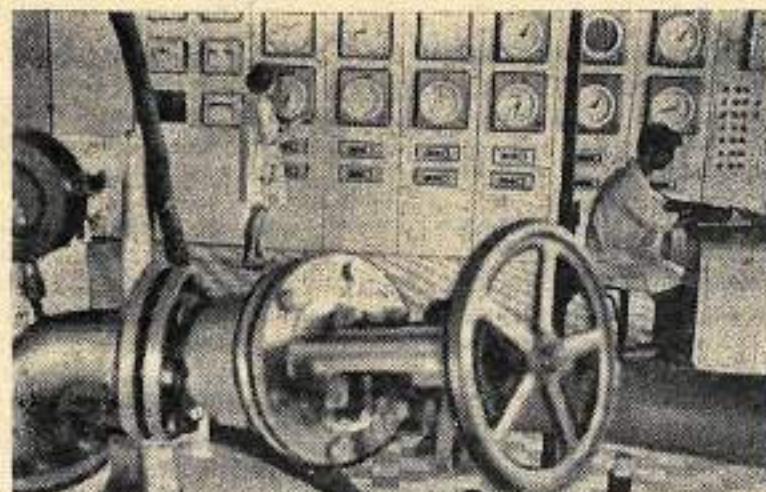
лаа баар.

— Бастыг булчуттарбыт
опыттары эдэрлэр үөрэттэ-
лэригэр, биэһиһэллэригэр ту-
ман иһөөххэ, — диэр совхоз
рабочайа Дьяконов Г. Н.
Бэрт буолуо этэ оройуон
булчут оһата бир сэргэ
(эбэтэр хаһаайсытыбалар
киһинэригэр) түмүллэ.

Уонна Дьяконов Г. Н.
этиһэ булчуттар опытары
пропагандааһынга ыларга
кымыар. Ол форматын бай-
тыны эми көрүүххэ.

Булка баалаах мччаттары
булуохха, булт мьндир иди-
тигэр үөрэттириэххэ, үөрө-
тиэххэ, бары өттүнэн көмө-
һүөххэ, көбүлүүххэ!

С. ДАНИЛОВ.

МОЛДАВСКАЯ ССР. Угленкоз биохимической заводы суоһу
сир эригэни оттор сыас үлэсэ кырды. Гривин суоһу
улаатымгытар туһалаа уонна ис араас мармыларыгар эки
буолар.

СИМОНКА: суоһу сир эригэни ферментационног от-
делениета.

В. САДЧКОВ фотога.

СССР фотоэроникага.

Эрилик Эристини аатынан
колхоз 2 №-дөөх Хадаардаагы
биргээдэтэ, быйылгы тобус ий
түмүгүнэн, үтү валовой мамын
101,8 бырыһыан толордо. Бир
фуражнай мьахтан орототунан
1493 кг үтү манна. Былааннар
государствота үтү атымаа-
һынга 103,6, эти атымааһына
136,2, ынагы сапырыгыта
100, кулуну иитинга 100, на-
рэйи иитинга 98,7 бырыһыан-
нарынан туолулар. Биригээдэ
ордук мччат суоһу иитинга
балачча үчүгэй түмүктэри си-
тиэтэ.

Онон Хадаар биргээдэтэ то-
бус ийга биригээдэлэр икки ар-

СИТИИНИ ЧИНГЭТЭРИИНИ

дыларыгар социалистической
куоталаһыга бастаан, колхоз
барабыллыгытын, парткомун
көһөрүлэ сыдыар Кыһал знами-
ларын, харчынан биригэһээ-
рин ыла.

Ол эрээри тэрийэр-салайар,
итэр-өйдөтөр үлэни ытымаа
эбэтэр-үлэһиттэр, олохтоох Со-
вет партийнай тэриһэ өтүлэ-
риттэн күһүтэ көмө, сүбө-ама,
хонтуруол ситэтэ суогуоттан,
суоһу үлэһиттэригэр сыдыан,
киһилэри үлэсэ өрө күүрдүү
итэрэһиттэн соботох Сир-Хол-
лорос фермата өрө сыз тобус
ийгыгар мамыа үчүгэй буолаа.

Оттон атын фермалар быланна-
рын толорботулар. Оннообор
үрүт республикага тийэ би-
лэр Кууһума сайымыгы ферма-
га валовой мамын 4572, бир

фуражнай мьахтан үтү ыды-
ны 43 кг наматта. Энерстова
М. В. старшайдаах барыта мч-
чат үлэсэбүт Моботой сайылы-
мын фермата мьахтан баара-
суоба 1034 кг эбэтэр 108 кг
итэсэ ман, колхоз бары фер-
маларыттан тийэххэ иһэр. Наар
биргээдэ салаататыгар соһоон,
олохтоох партийнай тэриһэ, су-
тэһэ комсомольскай тэриһэ, ве-
теринарнай үлэһиттэр бу ферма
үлэтигэр орооспотторо сэмэлэ-
нэр. Маньаха эппиэттэх Уорба
учаастатын биригээһингэр ком-
мунист Васильев В. Д. тэрийэр-
салайар үлэни мөлтөһүтэ бири-
гээдэ үлэтигэр улахан охсууну
өһөрөр.

Итэһэстэри туоратан, ситиһи-
ни тунсарар иһин үлэ барьан
наада.

Н. ФЕДОРОВ.

СОВХОЗ СЫЛГЫНТАРЫГАР

Быйылгы тобус ийга совхоз
3920 сылгыны иитэр былдана
121,4 бырыһыанынан толору-
луна. Бу үлэсэ үчүгэй көрдө-
рүүнү Соловьев отделениета си-
тиэтэ — 860 сылыга былаанна
131 бырыһыанга тиэртэ.

Сылгы өлүүтэ адыһаата. Ордук
Соловьев отделениетыгар.

1390 онуугар 1416 тобо, эба-
тар ааспыт сыз туһааннаах ко-
мьнээбэр 300-көн алаах куул
ыдылына. Куул деловой та-
хымта 73,3 бырыһыанга тэг-
нэстэ. Быдырын баачага 62,2
бырыһыан этэ.

Куул деловой тахыматын
80,3 бырыһыанга тиэрдэл, Сы-
ланг отделениета ордук көрдөрү-
лээх.

Совхозка бастыг сылгыныты-
нан Соловьевтан ССРП чилиһэ,
сельсовет депутаты Петров Дми-
трий Дмитриевич буолар. Кини
180 сылгылаах, алаах сылгы-
лаахтарыттан биригээһингэр.
Ол иһиттөн биэтэ 82, атыра 7.
Куул деловой тахымта иһинэ
хэ 84 бырыһыан. 2 куул өлүү-
лээх.

Сыланг отделениетаттан Дю-
кенов Петр Михайлович 117 сыл-

гылаах. Оттон биэтэ 78, атыра
7. Куул деловой тахыматын
87,2 бырыһыанга тиэртэ. Өлүү
суох.

Көрдөбүл ситиһиллэри чингэ-
тэн сылгыны үчүгөйдик ыста-
тынын эрэйэр.

Д. ПОПОВ,

совхоз сылгы иититигэр
зоотехника.

Латвийской ССР-га пасыт
сылгылар алаах нуучтар хор-
туоннуу туталар. Манна кун-
гэни колхозтарган, соһооттар-
ган, тыа сирин олохтоотторут-
ган сууһунан гомна хортуоннуу
кмиэр.

Соботол Валка дилиг тилир
суол станциятыгар баар нуун
Ригага донна Москвага 350
тонна суортанымт хортуоннуу
ытта.

СИМОНКА: Валка тилир
суол станциятыгар хортуоннуу
тийдик.

М. Маргенов фотога.

СССР фотоэроникага.

М ИИ билигин пенсионер-
бын. Ол эрээри эдэр-
эрчимнээх саасын, үлэм
үүс сылларын колхознай ту-
тууга биэрбит буолаһынан,
колхозтар үлэлэрин хаһааста-
рын, олохторун-дыахтарын
кытары биллэһэрбин сөбүлүү-
бүн. Ол сыдыан көрдөөхө,
бийиги оройуонмут хаһаайсы-
тыбаларыгар бүтөйдэри тутуу
киһилэр сайдымыларын үүнү-
лэрин адыс харгысылар кур-
дук хаалан иһэр. Үчүгөйдөөн
бэйэлээх бурдук ыһымын,
үүнүүлээх хотуһалары суоһу
мөччирэн онкоосторун көрдөөхө,
киһи сүрөгө малдыар.

Холобур, Ленин аатынан
колхоз быйыл гектардан 15,3
центнер бурдук үүнүүтүн ы-

ла. Ити өссө алаах буолуобун
бүтэй мөлтөбө ачаһыта
чуолкай.

Мин өйдүүрбүнэн, бүтүүн
мааска күүһэ ууруллан бүтөй-

КЭСКИЛЛЭЭХ ҮЛЭҔЭ КӨМӨЛӨӨН

дөһин сир реформатын саа-
на 1928—29 сс. ытылы-
быта, оттон бөтөх бу дыма-
ла куттуннаах үлэ бара
илик. Оччолордоогу бүтөйдэр
эмэхсийэн суулаллар. Санаа-
тахха да бурдук ыһымын,
хотуһалары саймылтан
араарар үчүгэй бүтөйө суох
олорор хайдах даһаны сатам-

мат.

Бүтөйдэһини оройуонга
Ленин аатынан колхоз са-
лалтата сөһкө өйдөөн, улахан
көскиллээх бөһпүрүс быйы-

тынан сыллата былааннаах-
тык мытарга быйаарыммыт.
Ол курдук, агардыс быйыл
сайын 21,5 километр уста-
лаах өстүөлбө бүтөйи туттар-
да.

Бу Ленин аатынан колхоз-
пар бүтөй өһөрүһан күүс-көмө
буолаары, илэс биригээбэр
быйыл сайын мин каникул-

ларыгар сыдыар үс студены
булан, мыйан-көрдөн, быйатын
эттэххэ, «снакстардаа» үлэ-
лэтан, 2,5 километр усталаах
өстүөлбө бүтөйи тутан биэр-
дибит. Уолаттарым колхозтан
1100 солк. харчыны ааһан,
үрөн-көтөн үөрөхтэригэр
бардылар, кэлэр сайын өссө
ылсыһан үлэлигэ бадала-
рын биллэрдилэр.

Оройуон үлэһиттэрэ, пен-
сионердар илэс көмө кыа-
ларынан мааскабайдыс тахсан
бу үлэсэ кыттаһалара буоллар,
төһөлөөх туһа өһөбулаах
этэй.

Н. КУЗЬМИН,

Чурапчы селотун олохтооһо.

